

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 180 Lei
Pe jumătate 90 Lei
în America pe an 2 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Târnava-mică
Director ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei
a doua și a treia oră 4 Lei.

Cămătarii și legea conversiunii

de Dr. Ioan Cristea
advocat Blaj

Cămătoria desmățată, ce-a băntuit țara noastră după război, este, fără îndoială, cauza care a pricinuit, în cea mai mare măsură, ruina economică și financiară, în care ne sbatem azi.

A trebuit să-i ajungă lumina la deget pe acei cocoțați la cărma țării, pentru a le deschide ochii; dar și atunci, abia cu greu, s'au încumetat să facă ceva și pentru acei eropsiți, legați de glie, pe acărora creștet apăsa, din greu, calvarul cametei nemiloase. Așadar, s'a adus, cu chin cu vai, abia în primăvara anului 1931, legea contra cametei. Dar ce folos de leac, dacă-l întrebuințezi prea târziu! Produsele bietului plugar, agonisite cu sudoarea feței, erau și sunt și azi lepădate pe un preț de baljocură. Cum era să-și mai facă bietul plugar față datoriilor, pe cari, de altcum, le plătesc deja înzecit, purtând, ani de-a rândul, camăta de 40 la sută.

Când cușitul ajunsese la os și când o mare parte din datorași au fost scoși cu toba din avutul lor, lăsați cerșetori în ușile oamenilor, abia atunci s'a ivit, ca prin minune, ideea mântuitoare a conversiunii datoriilor agricole.

Această lege a fost, însă, o grea piatră de încercare pentru fostul guvern Iorga, cărui, de altfel, îi căzuse în cap, frângându-i gâtul, întocmai ca pe vremuri cărămida mareșalului Averescu. Totuși legea a fost votată de toate partidele, cât de silă cât de voie bună, de teama că altfel nu vor mai avea obraz să dea față cu alegătorii plugari.

De data aceasta legea conversiunii, bună, rea, cum e, principalul e că o avem; și apoi vorba aceea: rău cu rău, dar mai rău fără rău.

Cu toate acestea, ochiul îndrăcit al cămătariului, nici de data aceasta nu doarme, ci stă de veghe, pentru a-i prinde în capcană pe cei săraci cu duhul.

Deși legea conversiunii a fost tâlmăcită și lămurită de către oamenii cărmuirii, cum n'a fost altă lege, totuși acești cămătari scârboși și nesăturași nu se astâmpără.

E lucru știut, că toate datoriile plugarilor, cari au până la 20 jugăre, legea le iartă pe jumătate, iar restul de jumătate se vor plăti în 30, de ani și cu o dobândă de 4 la sută, bineînțeles, cine e în stare, poate să-le plătească și în timp mai scurt. Pentru cei cari au peste 20 jugăre deasemenea se fac iertări de datorie, dar pe alte căi.

Ei bine, îndrăciti de cămătari, par'că-i mișcă puterile iadului! Scot fel de fel de svonuri, pe cari le răspândesc la sate, prin agenții lor plătiți, și anume: că legea conversiunii se va șterge și că plugarii nu-i vor avea nici o hasnă.

Pe de altă parte, după ce-i imbată cu astfel de svonuri, acești agenți plătiți, îi îndeamnă pe bieții datorași să meargă la băncile respective, să se înțeleagă, căci altminterlea va fi vai și amar de ei. Anume: să se înțeleagă și să dea băneilor noi acte de garanție și noi cambii, bineînțeles, și unele și altele cu dată ulterioară conversiunii. În schimb, băneile, din bunăvoință — zic ei — le vor ierta 30, 40 la sută din datorie, urmând ca să-le plătească îndată și cu o dobândă de 8 la sută.

Ca pildă de astfel de apucături amintesc: Banca Albina din Sibiu și banca ungurească din Blaj.

Pentru a scăpa pe bieții plugari, din ghiarele îndrăcite ale cămătarilor, mă adresez cititorilor binevoitori și-i rog să binevoiască a răspândi următoarele:

Întâi, nici un plugar să nu se înțeleagă cu acel cărui îi datorează, decât, dacă îi iartă jumătate din datorie, iar restul de jumătate să-l plătească, în câți ani crede că este în stare și cu o dobândă de 4 la sută. Dacă nu se vor putea înțelege în felul acesta, atunci datorașii plugari să nu cadă la nici o altă învoială, ci să aștepte judecata, când li-se vor ierta datoriile așa cum prevede legea.

A doua, acei cari au fost înșelați să facă o înțelegere, prin care și-ar îngreuna situația, dar înțelegerea n'a fost făcută în fața notarului public, aceia — zic — să se ducă la judecată și să declare că ei nu stau pe înțelegere, ci ei stau pe ceea ce le dă legea.

A treia, legea conversiunii așa cum e votată, este un drept câștigat pentru plugari, pe care nu li-l poate lua nici un guvern. Guvernul de mâine, oricare va fi el, nu va putea șterge legea conversiunii decât dacă o va înlocui cu ceva mai bun, dar nici decum cu ceva mai rău. Astfel fiind lucrurile, nimeni nu va putea călca, în picioare, drepturile câștigate de plugari prin legea conversiunii.

Spun aceste lucruri, în credința că nu-mi fac decât datoria față de acei, în mijlocul cărora am trăit și le înțeleg necazurile.

Totodată atrag atențiunea celor în drept să ia măsuri aspre contra acelor cari încearcă să înșele pe bieții datorași dela sate.

Un tânăr omorât de un buștean.
Tânărul cu numele Mureșan Dumitru, în etate de 27 ani, din comuna Deda județul Mureș, la lucru în munte, a fost lovit, din nebagare de seamă, de un buștean în piept și după 5 minute dela lovire a încetat din viață.

Lipsurile Moșilor

In mai multe rânduri s'au scris despre suferințele bieților Munteni, dar niciodată nu s'au putut arăta atât de grele cum sunt. E de necrezut. Se sbat în cea mai neagră mizerie, (lipsă), ca peștele pe uscat. Trebuie să știe toți cetitorii gazetei „Unirea Poporului“, că în ținuturile muntoase nu se seamănă decât foarte puțin. Oamenii au trăit din lucrări pela păduri și din creșterea vitelor. În fiecare an rămăneau comunele fără bărbați, ca 'n timpul războiului, plecând cu toții la lucru în diferite părți, cei mai mulți la Tâlmăciu, dincolo de Sibiu. Și acolo era destul de greu și primejdios, deoarece nici odată nu veneau toți câți plecau, trecând câte unul la odihna veșnică, dar cel puțin cei norocoși veneau acasă cu o sumă de bani destul de frumoasă, iar peste iarnă mai vindeau câte o vită mare sau 2—3 mici, mai vindeau lemne, mergeau în orașelul Huedin, de unde-și cumpărau câte 7—8 saci de grâu și așa erau asigurați cu traiul până la anul viitor. De 2—3 ani s'au schimbat lucrurile. Lucrările s'au oprit aproape peste tot. Unele de tot, iar unele la cari mergeau 200—300 oameni, abia mai merg 20—30, restul rămân acasă. În anul trecut și-au vândut oamenii oile aproape toate, crezând că'n anul acesta vor fi ceva lucrări, dar acum e mai rău.

Unii au început să-și vândă vitele de lucru, pe prețuri de nimic. Numai din Vișagu s'au vândut peste 15 perechi de boi. În 24 Mai anul acesta într'o Marți s'au vândut 8 perechi de boi cu 5000—7000 Lei perechea. Bieții oameni se jeluesc de te doare sufletul. N'au ce lucra, n'au ce vinde, n'au ce mânca, și foamea nu se poate potoli cu apă rece. Sunt familii cari s'au hrănit săptămâni întregi cu cartofi.

O nenorocire mare a mai dat peste bieții oameni. În toate părțile, unde au fost moșii mari, s'au împărțit locuri la oameni, așa că fiecare om are ce lucra pe locul lui. Pe aici nu e așa, Munții în mare parte au fost și sunt și azi ai unui jdan zis Tischler Mor. Câteva sate, 9 la număr, au cheltuit peste un milion de lei mergând pela București, să capete și ei loc cu pădure, dar se vede că jdanul a avut mai multe miloane așa că bieții oameni au rămas tot săraci. E o nedreptate strigătoare la cer. E o minune, cum în România Mare, din 1920 nu s'a găsit omul cu mâna de fer, care să facă dreptate. Au fost trimiși la fața locului mai multe comisii, cari să spună, de partea cui e dreptatea și se cuvine sau nu Moșilor acest loc. Au fost doi inspectori generali Golgoteanu și Pera, cari au făcut scrisorile pe placul jdanului, de aceea sunt și dați în judecată. Procesul în chestia aceasta se

amână mereu. Dece? Lucru ascuns. Blefii oameni dela munte, dacă vor fi lăsați în starea aceasta încă numai câteva luni, vor lua traista în spate și vor începe a cerși cântând doina cea duioasă:

„Munții noștrii aur poarta,
Noi cerșim din poartă 'n poartă”

Pe zi ce merge, își pierd tot mai mult încrederea într'un viitor mai bun. N'ar strica să ia cel mari măsuri de îmbunătățire într'un chip oarecare. Ar fi bine să-și reamintească fiecare că acești nenorociți sunt nepoți de-ai lui Horia, Cloșca, Crișan și Avram Iancu, cari au știut să-și apere drepturile atunci când n'au mai putut suferi. Preotul și învățătorul nu-i poate mângăia, deoarece ei singuri sunt nemângăiați, fiindcă nu șiau primit salariile de 5—9 luni, așa că din ce nu are omul nu poate da nici altuia.

Cu toții împreună rugăm pe cei dela cârmă să-și aducă aminte de ei. Suntem Români în Țara noastră și ar fi durere să murim de foame.

Preotul Maxim

Ce trebuie să facă un creștin bun

Creștinul adevărat trebuie înainte de toate să-și mărturisească credința sa fără frică, în fața ori cui, chiar dacă și-ar pune în primădie și ce are mai scump pe pământ: viața. Dar să nu fim înțeles greșit, crezând că creștinismul plin de gălăgie, plin de vorbe multe e totul. O, nu, adevăratul creștinism e cel născut din scumpul sânge al Mântuitorului și cel ce și-a luat ființă din învățăturile sfinte ale Lui. Creștinismul, e catolicismul faptelor. Catolicismul viu. Dacă peste tot mai avem lipsă vreodată de un astfel de catolicism, apoi mai ales astăzi avem lipsă de așa catolici, cari nu numai cu buzele dar cu întreaga lor ființă dau dovadă despre măreția credinței și moralei bisericii lor. Pe scurt: cari nu numai strigă dela gură, dar și fac fapte grăitoare.

La aceasta însă e necondiționat de lipsă supunerea. Catolicul supus nu se mulțumește numai a cunoaște poruncile Bisericii sale, dar le și ține. Ascultarea liturghiei de Duminecă și sărbătoare, spovedania și cuminecarea de sfintele Paști, lui îi sunt tot așa de necesare ca și aerul și pâinea de toate zilele. Ordinele și legile Bisericii înaintea lui sunt sfinte. Dacă păstorul lui sufletește îl dojenește sau îl chiar ciartă, pentru unele fapte nesocotite, el nu ia în nume de rău, ci primește totul spre îndreptarea lui.

E credincios față de Biserica sa și nicu gândul nu-o vatămă. Creerul, inima, sufletul și pe sine întreg se lasă în povățuirea Bisericii. Adevărurile de credință le primește, fără ca să se oprească asupra cutărei învățături, gândindu-se că oamenii învățați și cu renume pe întreg rotogolul pământului s'au plecat înaintea acestor învățături sfinte și deci nu-i rămâne nici lui altceva de făcut decât să zică: „Cred. Cred tot ceea ce Biserica îmi pune înainte spre a crede”.

Cinstește pe preoți. Chiar dacă descoperi în unii din ei diferite slăbiciuni și scăderi omenești, nu-i judecă, ci din contră te roagă pentru ei. În definitiv și ei sunt oameni. Și

om fără greșală nu este. Își iubește Biserica. Sufletul pentru ea i-se încălzește și inima pentru ea-l bate. E hotărât și gata, pentru ea, a face orice jertfă. Se luptă cu dragoste pentru Biserica, chiar dacă devine neplăcut și insuportabil în fața celor ce ascund fațăș adevărul. Nu te teme de puterea lumii, de-o dată ce are în sine puterea promisă de Domnul său.

Creștine, iubește-ți Biserica. Iubește-o din toate puterile tale. Bucură-te dacă poți fi cât de cât în slujba ei. Vesteste-i măreția.

unitatea, sfințenia, apostolicitatea și prin toate acestea puterea neinvinsă ce-o are față de dușmanii ei. Trăiește în așa fel ca viața ta să fie o mărturie vie despre toate aceste însușiri sfinte ale Bisericii Tale. Ceea ce o doare pe ea, să te doară și pe tine, și de bucuria ei, bucură-te și tu împreună cu ai tăi. Dicosânmartin, Spital, sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel.

Șerban F. Găneșteanu

Adunările populare de Duminecă

Dumineca trecută a fost rodnică în adunări populare. Toate partidele au ținut să spună poporului, în adunări populare, gândurile lor, dând planuri de guvernare a țării.

Cele național țărăniște

Cea mai mare adunare populară a fost fără îndoială cea dela *Alba-Iulia*, la care a luat parte însuși dl. Iuliu Maniu. Peste 15 mii de țărani și foarte mulți cărturari au ținut să-l salute pe dl. Iuliu Maniu și pe ceilalți fruntași ai partidului. Adunarea a deschis-o vicepreședintele organizației de Alba, dl. avocat dela Abrud *Dr. Candin David*, care a salutat pe dl. Iuliu Maniu. A vorbit apoi fostul ministru de finanțe, dl. *Mihai Popoviciu*, care care a arătat că dl. Maniu a dat poporului român votul obștesc și improprietărea, dar dela 1920 până la 1928 partidul liberal și-a bătut joc de tot ceea ce a înfăptuit partidul național, și-a bătut joc de voința poporului, iar parlamentul l-a umplut de deputați și senatori aleși prin furtul urnelor. Venind la putere dl. Iuliu Maniu a înfăptuit stabilizarea, legea administrativă și împrumutul. Vom face alegeri libere și nu vom strica legea conversiunii ci vom îndrepta-o.

După discursul dlui fost ministru *Dr. Aurel Vlad*, care a făcut critica guvernului Iorga, a urmat la cuvânt dl. *Dr. Iuliu Maniu*, care a spus că astăzi avem în țară cea mai neagră mizerie. Vom face, ca ceea ce vinde țărani să crească în preț, iar ceea ce vând fabricile să scadă, vom scădea dările, vom reduce numărul funcționarilor pentru că slujbele statului sunt prea încărcate, vom face controlul averilor foștilor miniștri și înalți slujbași ai țării, vom face drumuri, vom întreprinde mari lucrări dând de lucru tuturor șomerilor. Legea conversiunii vom sustinea-o, vom șterge însă părțile rele din ea, și anume nu vom lăsa ca din leuții plugarilor să-și plătească milionarii datoritiile. Vom lupta mai departe alături de voi, așa cum am lupta până acuma, pentru dreptate, libertate și dreptul la muncă.

La *Târgu-Jiu* a vorbit fostul ministru *Grigoriu Ianian*, care, afară de cele spuse de fruntașii ceilalți, a mai arătat că, pentru a realiza opera de economii, nu avem nevoie de poliție, nici în lăuntru țării, nici în afară. N'avem nevoie de controlul nimăunii. A făgăduit că-și va da toată silința ca munca țărăniului să fie răsplătită, ca să avem schimb de mărfuri cât mai bun cu celelalte țări. Dacă va fi de lipsă se va face o nouă stabilizare, pe alte temeluri decât cea trecută, făcută pe urma

începuturilor liberale, și atunci nădăjduiește că țara va scăpa cu bine din impasul de astăzi.

În județul Târnava-Mică dl. ministru *Dr. Ionel Coltor* a ținut trei mari adunări populare, la Reșia de Secaș, la Cetatea de Baltă și la Micăsasa. În toate aceste fruntaușe comune au luat parte mii de oameni, vorbindu-le, cu multă dragoste, vechiul lor deputat.

Cea averescană

Partidul dlui mareșal Averescu a ținut o mare adunare populară în *sala Eforiei de București*, unde au vorbit dl. *Petre Papacostea*, *Al. Oteleșan*, *Gr. Z. Trancu-Iași* și dl. mareșal *Averescu*. Toți au ținut să arete, că nu a făcă bine M. Sa Regele când a chemat la guvernare partidul național-țărănesc, că nu trebuia de solvat vechiul parlament și că guvernul de astăzi nu va fi în stare să guverneze. Dl. mareșal Averescu pe urmă a asigurat, că va lupta din toate puterile sale, pentru a vedea înscăunată în țară la noi o viață constituțională serioasă și sinceră, și nu se va lăsa până se realizează această sfântă voința a sa.

Ceva ne mai pomenit. Lepra e cea mai grea boală dintre toate câte s'au cunoscut vreodată pe fața pământului. Ea e foarte molipsitoare; pielea omului bolnav, lepra este acoperită cu niște bube, cari rându pe rând, carnea nefericitului bolnav până cade rându pe rând toată, iară nefericitul moare într'un târziu. Lepra există și astăzi, ca și vremea Mântuitorului. Iară nefericiții de bolnavi, atinși de aceasta boală, sunt internați în niște spitale numite leprozerii. La noi în țară mânia avem leprozeria dela Tichilești județul Tulcea (lângă Dunăre). Ei bine, guvernul dlui Iorga, care a nefericit pe toți neplata salariilor, n'a plătit nici banii de li pentru susținerea nefericiților de leproși. Bolnavii, ne mai având ce mânca, au sărit de la durile și au mers în orașul Tulcea, cerând dela oameni de mâncare. Orașenii au răsunimiți văzându-i, și au telegrafat la Ministerul Sănătății, să facă ceva cu ei, căci, altfel nu întreg orașul de lepra. Cu mare greu li trimis câteva zeci de mii de lei, ca să le dea de mâncare, și apoi i-au prins și dus din nou în leprozerie. — Tot cam aceluși lucru erau să-l pătească și nebunii din de nebuni din Sibiu, dacă Ministerul trimitea 100.000 Lei. — Ceea ce povestim aici nu este glumă, ci tristul adevăr, pe nouă de dl. ministru *Dr. Ionel Coltor*. — Ce groaznice urmări are neplătirea la vreme a dărilor către Stat! Și câte mai sunt de acele pe care nu le știm noi!

Sfintirea bisericii din Lunca

După trudă multă, jertfe mari și după mulți ani de pregătiri, credincioșii parohiei Lunca și-au primit răsplata. Răsplată frumoasă și prețioasă, care va rămânea statornic în amintirea urmașilor, din nepoți în nepoți.

Încă de Joi din 23 Iunie au început pregătirile pentru slujba mare de sfintire a bisericii. Pregătiri sufletești, căci cele din afară erau toate gata încă din toamna anului trecut. Părințele profesor *Dumitru Neda* din Blaj a adus ca în atâtea alte parohii, cuvânt de misionar, cuvântul Domnului, mișcând adânc sufletele credincioșilor și luminându-i cu veșnicile învățături mântuitoare. După trei zile de sfinte îndemnuri Sâmbătă dimineața s'au cuminecat, cu adâncă evlavie aproape, toți credincioșii parohiei.

Misiunile, cu înălțătoarele predici și slujbe, au ridicat în suflete atâtea noi altare câți credincioși numără parohia. Amintim cu recunoștință pe preoții din jur: On. Virgil Breteleanu, Iuliu Dorgo și Emil Damianu, cari au spovedit întreaga după amiaza zilei de Vineri.

Marile serbări au culminat însă în actul consacării (sfințirii) unei biserici, sfântă lucrare săvârșită de Preasfinția Sa p. *Iuliu Hosu, episcopul Cluj-Gherlei*. Actul consacării s'a săvârșit parte la vecernia mare de Sâmbătă seara, parte la Liturghia arhierescă din Duminec. prima de după Rusali, a tuturor sfinților, în ziua de 26 Iunie. Zi unică în viața sufletească a parohiei. Zi care va rămânea în veci vie în amintirea tuturor cari au fost prezenți, precum va rămânea de suvenir decretul sfintei mitropolii pecetluit în masa de piatră a altarului. Asemeni sf. moaște așezate în mijlocul mesei altarului precum și icoanele celor patru evangheliști, așezate în patru colțuri ale altarului, vor fi în generațiile următoare pomenirea zilelor de consacrare a frumoasei biserici.

Deși în noaptea de Sâmbătă spre Duminecă au fost ploi mari, cât au ieșit din albișii păraiele și s'au revărsat peste drumuri totuși oamenii au învins și ploaia ce curgea încontinuu, și tina și inundațiile și s'au prezentat în număr frumos. Au luat parte binișor peste o sută de cărturari din orașele și satele din jur. Așa: primpretorul plasei, advocați, medici, directori de bancă, profesori și meseriași, pe lângă o mândră cunună de preoți, în frunte cu p. protopop *Dionisie Decei* dela Teș. Blajul a fost reprezentat prin p. canonic *Dr. Victor Macaveiu*, însoțit de p. *Alexandru Oltean* și clericul *Gavril Filip*.

La masa comună ce-a urmat după sfintirea bisericii au rostit scurte dar cuprinzătoare cuvinte de pomenire și laudă: Preasf. Iuliu, p. canonic *Dr. Macaveiu*; d. *Dr. Vescan*, prefecul județului; p. *Decei*, protopop p. *Dr. Bozdog*, profesor; p. *Chibulcuteanu*, preot; p. *Turcu*, prof. de religie; p. *Socol Borza*; dl. primpretor al plasei; p. *Neda* prof. de teologie; p. *Ignat* și d. medic *Dr. Nicoară* dela Reghin. Pe lângă lauda binemeritată, p. *Macaveiu* a citit cu acest prilej și hârtia mitropolitană care ridică pe harnicul părinte local *Borza* la cinstea de paroh al Luncei.

Ajute Dumnezeu atât turmei cât și păstorului să se bucure zile cât mai îndelungate, cu pace și sănătate trupească și sufletească, de mândrul lăcaș de rugăciune ce au ridicat celui Preinalt!

Intru mulți ani Stăpâne! Miercuri în 6 Iulie s'au împlinit 50 de ani, de când s'a născut Preasfințitul Părinte *Dr. Alexandru Nicolescu al Lugoșului*. Dacă o dieceză întreagă îl sărbătorește cu atâta drag, cu acest prilej, nu putem decât să ne rugăm și noi către Dumnezeu cel mare și preinalt, ca să-i lungască firul vieții și să ni-l țină în pace, întreg, cinstit, sănătos, întru zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului. Ne vedem siliți să pomenim și cu acest prilej, că Preasfințitul *Alexandru al Lugoșului* a mântuit această gazetă, înainte cu vreo 7 ani, de moartea sigură, iscăbind o obligațiune, pe care, primindu-o Tipografia, s'a putut tipări gazeta mai departe. Altfel aceasta gazetă murea de pe atunci.

O pilduitoare danie creștină. Părintele *V. Onatu*, parohul bisericii sf. Treime — Ghencea — din București a văzut cu multă durere, cum noua sa biserică nu se mai termină, ci dimpotrivă se tot strică, a făcut deci apel prin ziarul „Universul” către inimile creștine. Bătrânul credincios *Gh. Zamfirescu* citind apelul a dăruit 500 mii de lei cu care se va putea continua lucrarea. Fapta bătrânului credincios de 80 ani se laudă dela sine.

Târgul de vite din Blaj. Târgul de vite din Blaj din săptămâna trecută a fost cât se poate de bun, pe lângă târgurile de până acuma. Au intrat în târg cam 7000 de vite cornute, dintre cari s'au vândut cam 1000 bucăți. Prețurile au fost cu 30% mai urcate decât la târgul de primăvară. Boli bune s'au plătit cu 16—18000 Lei. Dintre vitele cumpărate jumătate au fost cumpărate pentru ținut și jumătate pentru export în Cehoslovacia și Austria.

Papa despre urcarea pe vârful munților înalți. Toată lumea știe că Preafericitul Părinte *Papa Pius XI.* a fost, înainte de a ajunge papă, un mare iubitor al naturii, care urca aproape zilnic până la vârful vreunui munte. Primind, zilele trecute, în audiență, o societate de turiști (persoane cari călătoresc de plăcere și pentru a învăța din acele călătorii) italieni, le-a ținut o preafrumoasă cuvântare, în care le-a arătat, cum „cerurile spun mărirea lui Dumnezeu și facerea mîinilor lui o vestește tăria”. Nicăiri, ca'n vârful

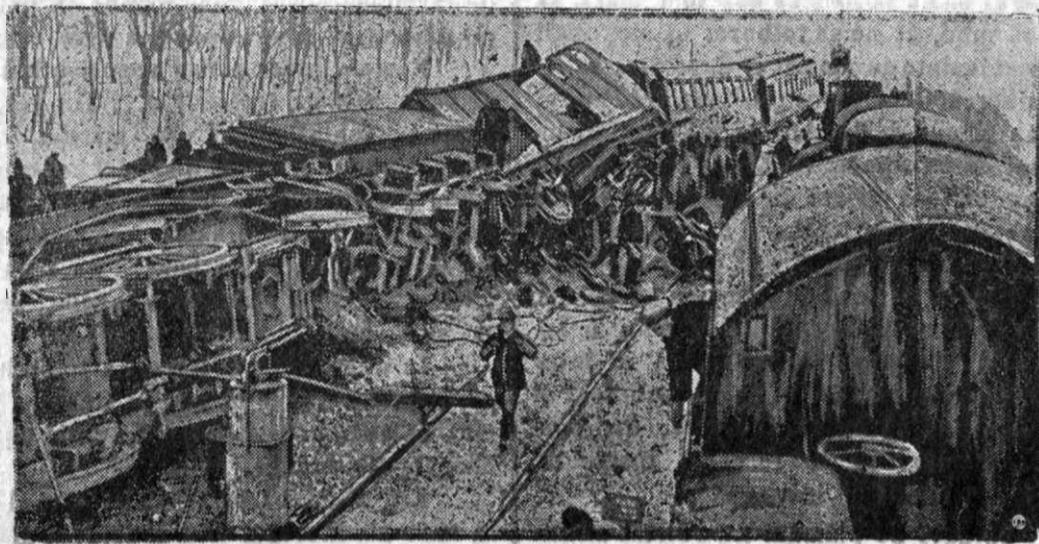
munților, nu putem vedea mărirea, puterea, înțelepciunea și chiar existența lui Dumnezeu. Le-a mai povestit apoi, cum îi plăcea mai de mult să urce munții și cum odată l-a condus în vârful unui foarte înalt munte un tânăr păstor, fără de a-i zice un singur cuvânt, iar când au ajuns în vârf, conducătorul s'a pus în genunchi și i-a făcut semn papei să se pună și el în genunchi și apoi a zis: „Aici trebuie să ne rugăm, ori vrem ori nu vrem”.

O întâmplare nenorocită. Acum câteva zile medicul *Leonida Șerban* din Satu-Mare, văzând că apa Someșului a scăzut, și-a pus în gând să meargă la pescuit, — era mare pescar, — pentru a prinde somni, un soi de pești foarte buni, de cari sunt mulți în Someș. El și-a gătit cele necesare la pescuit și a luat cu el să-i ajute și câțiva oameni. El au întins rocul în apă și, cu gândul numai la peștii ce-i vor prinde, nu s'au mai gândit și la pericolul că poate să ajungă la vre-un loc periculos. Și așa s'a întâmplat. Unul dintre oamenii de ajutor, cu numele *Gheorghe*, a dat peste un vârtej de apă care l-a luat și l-a dus la fund și, cum nu știa înota bine, n'a mai putut scăpa, ci s'a înecat. Era să se înec și doctorul, care sărise în ajutorul lui *Gheorghe*, că acesta, văzându-se în pericol, s'a acățat de gâtul medicului și numai cu foarte mare greutate a putut să scape și doctorul.

Ciocnire între 2 biciclete. În ziua de 28 Iunie în apropiere de Huedin s'a întâmplat o ciocnire între 2 motociclete (biciclete cu motor) cari s'au întâlnit la o cotitură de drum. Pe una din motociclete se afla funcționarul *Pogăceanu* și studentul *Neagu*, cari au plecat din Cluj, pentru a face o plimbare cu motocicleta. Pe cealaltă erau *Emil Stoicovici* și domnișoara *Mărioara Cristeu*. Ciocnirea între cele 2 motociclete, cari erau în plină viteză (iuțeală), a fost atât de puternică, încât studentul *Neagu* a murit pe loc, iar doi dintre ei au fost răniți așa de rău că a trebuit să fie duși cu altă mașină la clinica din Cluj. Nu se știe dacă vor scăpa cu viață. Singurul căruia nu i-s'a întâmplat nimic, nici cea mai mică rană, a fost funcționarul *Pogăceanu*.

Nenorocire. Măcelarul cu numele *Ștefan Cope* în etate de 27 ani din Cluj, voind să taie un taur, a căzut victima unei nenorociri. Din nebagare de seamă atunci când a lovit taurul în cap și când acesta amețit a căzut jos, el a alunecat și a căzut sub taur. Taurul a început să se zbată și cum măcelarul era sub el, lovit cu picioarele și capul, a fost rănit în mai multe locuri. În stare gravă măcelarul a fost dus la clinică, unde a trebuit să fie operat. Se crede că va scăpa cu viață

O mare nenorocire de trenuri

Tot în America s'a întâmplat și groaznica nenorocire de trenuri de mal sus. Două trenuri s'au întâlnit, în urma greșelii unui acar. Amândouă s'au răsturnat, nimicind viețile și averile oamenilor. Peste 20 de morți și 40 răniți au fost scoși de sub dărâmături.

Despre boala de plămâni

(Ofiica, tuberculoza, heftica)

În valsea aceasta a plămânilor o mare pedeapsă asupra omenirii este boala de plămâni (heftica) care se lățește din ce în ce între oameni și duce pe mulți la mormânt.

De boala aceasta grozavă se pot molipsii copiii dela părinții cari au suferit de ea; apoi se capătă boala aceasta din răceala grea, din bucurii fără măsură, din fumatul prea mult; o capătă aceia, cari nu dorm nopți îndelungate; și în urmă se umplu de boala aceasta oamenii unul dela altul dacă beau din paharul celui tuberculos, mănă din vasul aceluia, sau dacă stau într-o cameră cu cei ce e în boala de plămâni, care scuipă jos, se ating de mâncări și așa mai departe.

Boala aceasta grea provine de acolo, că în plămâni se sporesc viermuleții (nu se văd cu ochi liberi) numiți, după descoperitorul lor, bacilii lui Koch, cari vermuleți apoi, încuibându-se în plămâni, cari sunt compuse dintr-o materie foarte delicată — pe acelea le slăbește foarte. Urmarea slăbirii plămânilor este: că omul cuprins de această boală din ce în ce slăbește, răsuflă greu, nu poate dormi liniștit, noaptea asudă, afară de aceea îl canonește tusa, scuipește mult, nu poate mânca în deajuns, nu poate lucra, nu poate merge drum mai îndepărtat, nu poate urca la deal. Bolnavul de plămâni îngălbinește la față, slăbește în puteri, pieră văzând cu ochii.

În vremurile trecute se spunea, că cine e atins de această boală groznică nesmitit e sortit să moară. Toată lumea îl compătinea pe cel oficios, pentru că cugeta, că pentru acela nu este scăpare; azi mâne trebuie să moară.

Dar azi alta e părerea medicilor și experiența ne dovedește contrarul în celea mai multe cazuri.

Da, heftica se poate vindeca.

Da, boala de plămâni în celea mai multe cazuri se vindecă, dacă eel atăcat de această boală urmează sfaturile medicilor.

Medicii înainte de toate sfătuiesc, pentru bolnavii de plămâni, să se ducă ca să-și poată mai ușor câștiga sănătatea în așa numitele sanatorii (Cluj, Geoagiu, Aiud), în care petrecând morboșii se reinsănătoșează.

Dar în sanatorii trebuiesc spese și nu toți bolnavii de plămâni au spesele trebuincioase pentru întreținere în sanatorii.

Însănătoșarea se poate ajunge și acasă, dacă cel bolnav urmează întru toate cele sfătuite de medic,

Înainte de toate bolnavul de plămâni trebuie să se rețină dela lucruri grele, dela orice lucru ce ar aduce în mișcare mare plămânile. Ca să se vindece plămânile e de lipsă, ca bolnavul să fie în liniștea cea mai mare, să vorbească puțin, să nu se tulbure: să stea mult timp culcat înainte de amiază și după amiază. — Prin abținerea dela lucru și stând bolnavul mult timp culcat se dă puțința plămânilor, ca pe încetul eă se refacă. — Dacă bolnavul nu are fierbințeli însă înainte de amiază poate face și preumblare. Să se ferească de ploaie și de vânturi.

În camera de locuit totdeauna să fie aer curat, chiar și peste noapte (și iarna), o ferestră să fie deschisă într'atâta, ca să intre în cameră aer curat. Să fie bine îmbrăcat și bine încălțat, ca să nu se răcească; da, bolnavul de plămâni să se ferească foarte de răceli. Strică fumul și pravul.

Cel bolnav de plămâni nu-i iertat să fumeze și nu e iertat să folosească beuturi bețive; acestea strică foarte la plămâni, mai

ales vinarsul; beuturile produc scuipat mult și tusa grea.

Pe lângă acestea bolnavul cuprins de ofiica trebuie să se hrănească astfel, ca și prin mâncările folosite în mod rațional să i-se adaugă sănătatea. Cea mai recomandată hrană pentru tuberculoși este laptele, pentru că laptele este cea mai priincioasă hrană pentru plămâni și în general pentru toți oamenii.

Celce are năcaz cu plămânile să bea lapte fierț, vara rece, iarna cald, mai de multe ori pe zi, într'o zi mai bine de o litră; laptele beut (fără pâine) face mult bine plămânilor; bolnavul să mai folosească: ouă, unt, prăjituri, poame, carne (pregătita în mai multe forme), mâncările prea sărate și papricate strică, bolnavul să mănă de atâtea ori pe zi, de câte ori îi vine pofta, dar cel puțin de patru ori.

Pe lângă celea înșirate până acum medicii mai prescriu și medicina ca prin acelea să ajute la întărirea plămânilor, să oprească tusa, să inpuțineze sputa (scuipatul) și să înceteze sudorile de noapte.

Medicii prescriu leacurile precum o cere această starea bolnavului, starea plămânilor și alte împrejurări; leacurile prescrise au menirea ca să grăbească însănătoșirea celui bolnav; medicii mai dau și injecții, care asemenea s'au dovedit, foarte folositoare, medicii prescriu seruri, calciu, jod, siropuri, precum află a fi mai folositor pentru bolnavi.

Afară de celea prescrise de medici se folosesc și alte medicamente, pravuri, cari s'au dovedit foarte folositoare. Foarte des și din partea multora se laudă foarte, un leac descoperit de un preot catolic și care se prepară în farmacia Osváth în Târgu-Mureș și se vinde sub numirea „Antiptysin“. Despre acest prav se zice că oprește stricarea plămânilor, în scurt timp le întărește, face să înceteze repede sudorile de noapte, după care urmează curând îmbunătățirea și chiar sănătatea celui bolnav.

Alții pomenesc ceaiu din flori de teiu, ceaiu Puhlam, chisăliță de țăriță (borș), cari asemenea aduc îmbunătățire suferințelor.

Le-am scris acestea, ca să întăresc nădejdea în cei atinși de boala grea a tuberculozei, că adeca urmând sfaturile mai sus înșirate, bolnavii aceia se pot vindeca.

Un preot

Rachiul

(După Pierre L'Ermite)

Femeia s'a uitat la ceasul de pe perete. Era opt și jumătate. Sâmbătă seara și la opt și jumătate. Acum își bea afeericitul ei de bărbat câștigul de peste săptămână în una din duzhecenle acelea scunde, unde se vinde și rachiul; în cărciuma aceea, care prinde în ghiarele ei pe muncitori și se îndreaptă spre casă.

Femeia șade pe un scaun schiop și își privește ruinele fericirii ei... Tot restul ei l-a nimicit rachiul! Când s'a măritat, odăile și le-au mobilat frumos. A vândut acum tot ce-au avut. Pe vremuri în fiecare lună puneau la Casa de depuneri o sumă bunicică spre păstrare. Bărbatul ei i-a beut și pe aceia. Sănătatea ei i-a sdruncinat-o grijile, nepăsarea lui și rachiul.

În clipa aceasta femeia a tresărit...

Cineva venea în sus pe treptele încovoiate, bălăbănindu-și mâinile, cari pipăiau în dreapta și'n stânga.

Era el... bărbatul ei, pe care l-a iubit, în care s'a încrezut și a nădăduit, și al cărui nume l-a purtat... Tatăl copiilor ei!

Oare omul acesta beat, înțeles-a el ce

s'a petrecut în seara aceasta în sufletul femeii? El intrând în casă, n'a rostit nici un cuvânt, care să-i fi trădat gândurile, ci s'a retras într'un colț, iar femeia îl privea îngândurată.

Copiii au început să plângă, fiindcă se temeau de ceea ce nu lipsea niciodată cu atare ocazii. Femeia și-a scos repede pieptul din păr, pentru-ca să nu i-l rupă, când o va trage de păr bărbatul ei. În seara aceasta par'că nu pare așa de pornit și așa de brutal; omul acesta mășav desigur a născocit iar vre-o nădrăzvie... Oare ce nebunii va mai face?

Bărbatul s'a ridicat încet și a deschis un dulap. A răscolit prin el și a găsit un ferestru mare, cu care tăia lemne pentru foc. Mai apoi s'a apropiat încet de femeia lui și bălăbănd cuvintele, încearcă să-i spună:

— Nu, nu, nu sunt vrednic de tine! Tu tu ești o femeie bună... dar eu... mi-e scărba de mine... va fi deci mai bine să ne despărțim... Ale tale vor fi jumătate din toate lucrurile... cealaltă jumătate va fi a mea... voi împărți deci lucrurile...

A luat îndată un scaun și l-a tăiat în două. Masă, dulap, leagăn. Femeia disperată a încercat de mai multe ori să-l oprească; a voit să fugă pe ușă, să cheme vecinii într'ajutor, dar bărbatul ei capabil acum de orice, a ridicat în sus, cu o hotărîre oarbă, ferestruul și se răsti către femeie:

— Lasă-mă în pace, că...

Tăia cu o așa poftă diavolească, încât într'un ceas toată mobila a fost împărțită. Femeia, ținând în brațe copilul, sta în bucătărie și privea la pagubele ce i-le făcea bărbatul ei.

Omul râdea cu satisfacție după ce și-a isprăvit lucrul.

— Cu copiii — îi zise el — e cu mult mai ușor de isprăvit. Dacă am avea numai unul și acela... ar trebui să-l împărțim, dar așa eu țin băiatul, iar tu copila; sau dacă nu — și o privea cu ochii aceia șterși — să-ți dau o jumătate?... Ah, mi-e foarte cald — și cu o sete nebună a golit sticla, pe care și-o adusese pentru cină.

În dimineața următoare, când s'a deștepat, n'a mai aflat pe femeia lui și pe copii. Disparuseră. Pe podele erau risipite bucăți din mobila lor. Rachiul iarăși a avut de victimă o familie, a cărei fericire a ruinat-o.

Valeriu Crișan — Șercala

Mai multora. Apărând peste vară nu-mai în câte 4 pagini, Vă rugăm nu ne trimiteți articole lungi pe cari nu-i putem publica. Cu cât ne scrieți mai pe scurt, cu atât mai iute ajungeți la rând. Articollii lungi vor fi puși deoparte pentru la toamnă când vom apărea poate din nou în 8 pagini. »Poate«, fiindcă dela D.-Voastră, iubii cetitori, depinde lucrul, nu dela noi.

Redactor: IULIU MAIOR.

Mulțămită

Am trista onoare a mulțami din sufletul meu sdrobit tuturor acelor cari, pentru pierderea iubitei și neuitatei mele soții Aurelia Gabor n. Anca, ne-au condolat.

Hăpria la 21 Iunie 1932.

Filip Gabor
preot